

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ
стосовно заходів соціального захисту у зв'язку з поширенням
коронавірусної хвороби (COVID-2019).

Станом на 17.02.2021

Верховною Радою України прийнято Закон України від 30.03.2020 № 540-IX „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)” (далі – Закон № 540).

На виконання його положень Урядом прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на підтримку бізнесу, працюючих громадян та вразливих категорій населення.

Спрощено механізм отримання житлової субсидії відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 № 247, якою передбачено:

заборону на період карантину припинення надання житлових субсидій;

призначення житлової субсидії на наступний період усім домогосподарствам, які отримували її в опалювальному періоді 2019–2020 років, без їхніх звернень;

урахування під час призначення житлової субсидії до доходу осіб, яких звільнено з роботи у зв'язку з карантинном, розміру допомоги по безробіттю замість заробітної плати, яку вони отримували за попереднім місцем роботи;

обчислення субсидії в період карантину з урахуванням збільшених на 50 % соціальних нормативів користування електроенергією, природним газом для приготування їжі та підігріву води, холодною та гарячою водою, водовідведенням у зв'язку з вимушеним постійним перебуванням громадян вдома та збільшенням споживання відповідних послуг.

Постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.2020 № 264 „Деякі питання надання державної соціальної допомоги” передбачено на період карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), і протягом 30 днів після скасування карантину продовження строків:

виплати на новий період державної соціальної допомоги, яку було призначено раніше, без необхідності особистого звернення громадян до органів соціального захисту населення;

нових звернень за призначенням деяких видів державної допомоги;

виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства, дітям з інвалідністю, особам з інвалідністю, у випадках, коли строк переогляду органом МСЕК (медико-соціальної експертизи) або ЛКК (лікарсько-консультативної комісії) пропущено.

Встановлено одноразову грошову допомогу у сумі 1 000 грн окремим категоріям населення з 1 квітня 2020 у зв'язку із надзвичайною ситуацією в Україні, внаслідок виникнення і поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19 (постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2020 № 251).

Також для фізичних осіб-підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування та належать до першої і другої групи платників єдиного податку, не використовують найману працю і є платниками єдиного соціального внеску запроваджено допомогу на час втрати заробітку у період карантину на дітей до 10 річного віку (постанова Кабінету Міністрів України від 22.04.2020 № 329).

Така виплата здійснювалася з травня до 1 вересня та була поновлена на листопад-грудень 2020 року (постанова Кабінету Міністрів України від 25.11.2020 № 1171). Виплата цієї допомоги встановлена у розмірі прожиткового мінімуму для дітей відповідних вікових груп.

Посилено соціальний захист внутрішньо переміщених осіб, які не були працевлаштовані у період карантину. Запроваджено механізм не застосовувати норми щодо припинення виплати для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг в разі їх непрацевлаштування (постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 491).

З метою забезпечення соціального захисту вразливих категорій населення та здійснення заходів щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) під час організації роботи закладів і установ системи соціального захисту населення, служб у справах дітей, закладів соціального захисту дітей та реабілітаційних центрів тощо, Мінсоцполітики надіслано низку директивних листів до обласних, Київської міської державних адміністрацій, зокрема щодо необхідності посилення техногенно-екологічної безпеки, протиепідемічного режиму та забезпечення проведення дезінфекційних заходів у закладах і установах, особливо стаціонарних; забезпечення засобами індивідуального захисту працівників закладів і установ, зокрема тих працівників, які безпосередньо контактують із особами / сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах, підопічними / вихованцями інтернатних закладів тощо.

Для вжиття заходів щодо запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-2019, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на території України, Мінсоцполітики запроваджено та здійснюється щоденний моніторинг стану епідемічної ситуації у закладах і установах системи соціального захисту населення, службах у справах дітей, закладах соціального захисту дітей, реабілітаційних центрах.

Встановлено доплату працівникам надавачів соціальних послуг державного/комунального сектору, які безпосередньо надають соціальні послуги за місцем проживання/перебування їх отримувачів (вдома), у граничному розмірі до 100 відсотків заробітної плати (постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2020 № 375). На виконання пункту 4 зазначеної постанови наказом Мінсоцполітики від 22.05.2020 № 321 затверджено відповідний перелік посад працівників надавачів соціальних послуг державного/комунального сектору. Отже, тепер доплату у розмірі до 100 відсотків заробітної плати зможуть отримати: педагог соціальний / фахівець із соціальної роботи, фахівець із соціальної допомоги вдома, соціальний працівник, соціальний робітник, фахівець з фізичної реабілітації, практичний психолог / психолог.

Для підтримки фізичних осіб-підприємців Верховною Радою України прийнято Закон України від 17.03.2020 № 533-ІХ „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)”, яким впроваджено податкові та адміністративні пільги для бізнесу та громадян у зв'язку із запровадженням карантину через пандемію коронавірусу.

Зокрема, звільняються від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску за березень та квітень 2020 року фізичні особи – підприємці, особи, які проводять

незалежну професійну діяльність та члени фермерських господарств, а за неповну або несвоєчасну сплату єдиного внеску, а також несвоєчасне подання звітності за цей період штрафні санкції не застосовуються. Відповідні законодавчі ініціативи згідно із Законом № 540 були продовжені до 31 травня 2020 року.

Забезпечено виконання ініціативи Президента України В. Зеленського щодо надання матеріальної допомоги у розмірі 8 000 грн застрахованим особам, які можуть втратити дохід через карантин. Станом на 05.02.2021 року Пенсійним фондом України перераховано АТ „Ощадбанк” на таку допомогу 3 847 720 тис. грн для зарахування 480 965 заявникам.

З метою посилення захисту медичних працівників в умовах боротьби з COVID-19 Верховною Радою України прийнято внесені зміни до статті 39 Закону України „Про захист населення від інфекційних хвороб” (далі – Закон №1645), якими медичним працівникам встановлено додаткові гарантії (страхові виплати) у разі встановлення їм групи інвалідності або у разі їх смерті.

Так у разі встановлення групи інвалідності протягом одного календарного року, що настала внаслідок захворювання на COVID-19, страхові виплати встановлюється у розмірі не менше 300-кратного прожиткового мінімуму, а у разі смерті - у 750-кратному розмірі прожиткового мінімуму.

На виконання статті 39 Закону 1645 схвалено постанову Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 498 „Деякі питання надання страхових виплат або смерті медичних працівників у зв’язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2”, якою Фонду соціального страхування надано фінансову допомогу у сумі 233 322 тис. гривень, що спрямовується на страхові виплати у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв’язку з інфікуванням COVID-19, передбачені статтею 39 Закону 1645.

Станом на 16.02.2021 до органів Фонду надійшли повідомлення про 485 смертельних випадків, що сталися з медичними працівниками та іншими працівниками закладів охорони здоров’я внаслідок інфікування коронавірусною хворобою, з них: 104 випадки пов’язані з виробництвом; 206 випадків не пов’язаний з виробництвом; 175 випадків продовжується розслідування.

За 104 актами, пов’язаними з виробництвом:

- 41 страховому випадку виплачено коштів у сумі 6 4635 500 по 1 576 500 грн кожній сім’ї (36 виплат здійснено у 2020 році та 5 виплат здійснено у 2021 році);

- 18 випадків сталися не з медичними працівниками, права на отримання виплати сім’ї цих загиблих відповідно до статті 39 Закону № 1645 не мають;

- по 14 випадкам відсутні члени сім’ї у розумінні Сімейного кодексу відповідно до статті 39 Закону № 1645;

- 31 випадків опрацьовуються.

Крім того відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” станом на 16.02.2021 Фондом профінансовано 43 смертельні випадки медичних працівників (35 випадків у 2020 році та 8 у 2021 році), які померли внаслідок інфікування коронавірусною хворобою, на суму 9 359,4 тис. гривень. Розмір страхової виплати дорівнює 100 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб на день настання права на виплату для кожної сім’ї.

Також Верховною Радою України внесено зміни до статті 24 Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, якими передбачено, що медичним працівникам, які перебувають у закладах охорони здоров’я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв’язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій, допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується у розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу.

Для надання адресної допомоги вразливим верствам населення в період карантину Мінсоцполітики запроваджено новий соціальний проект – Інформаційну онлайн-платформу „Допомога поруч”, основною метою якої є створення умов для залучення благодійних і громадських організацій, бізнесу та волонтерів для надання допомоги вразливим верствам населення із забезпеченням координації дій з надання такої допомоги. Зазначена платформа наповнюється структурними підрозділами з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних адміністрацій інформацією щодо потреб вразливих категорій населення. Дані до Інформаційної онлайн-платформи „Допомога поруч” вносяться на основі звернень на гарячі телефонні лінії, письмових звернень громадян, а також відомостей, отриманих шляхом додаткового виявлення потреб.

Крім того, Мінсоцполітики разом із Національною мережею продуктових магазинів АТБ проведено акцію щодо забезпечення продуктовими наборами громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.